

Bináris

Andrész Anett

Pécsi Tudományegyetem Művészeti Kar

festőművész 9. szemeszter

Ernszt András DLA, adjunktus

Az OTDK pályázatra benyújtott művem három darabból áll, melyek a Víz és villany, Nagy akvarell és a Nyír címet viselik. A fekete és fehér kontrasztja az, ami foglalkoztatott, de a három közt megjelenik egy akvarell is, mert a radikális irányváltásom ezzel a koncepcióval indult. Képi elemeimet természeti formák és a keleti kalligráfia inspirálták, viszont ezek csupán részletek, kivitelezésük gyors festéssel készült, az alkotófolyamat során az ecset nyomhagyására, a minél frissebb megoldásra és a tölem telhető legreduktívabb megoldásra törekedtem, illetve a komponálás során az egyensúly megtartására. Az, amit végül én vittem fel a papírra, már csak emlékezet után készült, úgymond egy benyomás utóhatása.

Bemutatandó képeim egy egymásra épülő téma sorozatának pár darabja.

Bináris

Andrész Anett

Pécsi Tudományegyetem Művészeti Kar

festőművész, 9. szemeszter

Ernszt András DLA, adjunktus

Papír, tus; papír, akvarell és tus; papír az első utána jön a tus. Fehér és fekete. Néha kettő, máskor meg három anyag is találkozik egy képen. Na de ez nem egy teljesen spontán játék, ami találomra, tetszésre illeszkedik össze. A spontaneitás viszont mindenképpen lételeme. Nekem nem a szín adja meg azt az izgalmat, amit a festészetben keresek, hanem a folyamat. Emlékszem, mikor első osztályban vezettük a helyesírás kisfüzetet. Nem volt egyszerű, például folyton újra és újraírni a betűket, vissza-visszakanyarítani a horgas szárakat. Ennek ellenére imádtam, bár volt, hogy túl is lőttem a célon, ami a gondosságot és a fejlődést megkívánja. Lyukadásig radíroztam a füzetem napközi alatt, mert annyira elborzadtam az egyik betű csúfságán. De még most is él bennem az emlék, ahogy szeretettel és tudatosan írtam s mindeközben az egy elmélyülő, meditatív gyakorlat volt.

Csak egy kontraszt jelenik meg a képeimen, de így annál gazdagabbnak vélem ezt a csekély kis készletet. Igaz, néha akadnak konkrét témáim - s a három pályamű egyike is ilyen -, melyeknél szükségesnek tartom aláfestésnek az akvarellt. Általában kékeket és lilákat választottam. Ezek a színek megváltoztatták a fekete tus jellegét, akkor soknak éreztem, ha a színt is hozzárendeltem. Így visszatértem tushoz. Folyton amolyan redukció felé hajlok. Munkafolyamatom legelején is evvel a koncepcióval indítottam. Egyszerűen mindent túl soknak éreztem, és minél kevesebbet szerettem volna megjeleníteni, mind tömegében, kompozíciójában, mind pedig színben szerettem volna megszabadítani szememet az érzéki ingerek (gazdagabb színhasználat) benyomásaitól. A nyírfa inspirált először. A törzsökön látható sebes kifakadások csodaszép sötét jelekként mutatkoznak meg a selyemfényű fehérek és rózsaszínek mellett. A világos részeket értelemszerűen a fehér papírral azonosítottam, tehát a feketék maradtak azok, melyeket én adtam hozzá. A képi elhelyezkedés szerint a ritmus, a foltgesztus rendszerek alkalmazása, melyet a szem utólag ki tud egészíteni vált kitűzött célommá. Mindehhez a radikális váltaéhoz a fent említett korábbi tapasztalataim révén és azért is jutottam el, mert több éve mocorgott bennem a vágy a távol-keleti kultúra iránt. Koncepcióm alapja tehát ebből is ered, hogy a szépírás és a gesztus tapasztalatait minél jobban tudjam alkalmazni saját képeim festésekor. Tulajdonképpen az elsődleges és látható jellegzetesség, ami megragadott, az a gesztusok spontaneitása, frissessége. Az hogy elvonatkoztatott jeleket használ, csak az emlékezetre épül és megkívánja a képzelet részvételét, hogy az szabadon ki tudja egészíteni a képet.

Ahogy a pályamunkáim esetében, úgy a mostani festészeti tevékenységemet is mindig megelőzi egy gyakorlási folyamat. Ugyan azt az elemet többször meg kell festeni kicsiben vagy akár ugyanolyan méretben is. Fontos, hogy rögzüljön a mozdulat a festés közben, amellyel a lehető leggyorsabban fel kell vinni a papírra a festéket. Mikor már a késznek

eltervezett képet készítem, akkor már nincs idő a gondolkodásra, sem a bizonytalanságra. Olyankor minden ott abban a pillanatban dől el. Ha például a kép fölé hajlok a kezemben a tusba mártott ecsettel, akkor nem érdemes tovább habozni. Az érési folyamat a gyakorlás és az ezzel egyidejű megnyugvás ideje alatt következik be, a megfestés mindezek végeredménye.

A Nagy akvarell (papír, akvarell, tus, 70x100, 2014). Első nagyobb művem, melyen a redukciót megvalósítottam. Tetszett az Egyetem folyosójának fehérsége, és a rajta megnyíló ablakok, amelyek meg-megbontják azt az üres tisztságot a nyárfák organikus lombjainak, ágainak részleteivel. Először egy minimál és geometrikusabb kompozíció érdekelt. A fehér alap és a benne fel-feltűnő organikus növényzet ellentéte meggyőzőtt. Elkezdtem vázlatolni, játszani az elhelyezéssel, az elrendezéssel. Az időközben szürkület borult az égre, s a lemenő Nap általi hideg és meleg kékek, lilák fokozták az élményt. Egyre szebb lett a látvány. De terveim ellenére csak egy fél év múlva éreztem megfelelőnek az időt, hogy megalkossam a képet. A természeti formák rendelkeznek némi előtanulmánnyal, ezen a képen már önálló szabad képzeletemre támaszkodtam a kis faágak megfestésekor.

A Nyír készült el legelőször. Sok hasonló kis képet megfestettem előtte. Ez pedig azok utóbbi nagyobb méretben való kivitelezése volt. Egyszerűen kíváncsi voltam rá, hogyan hatnak a gesztusaim nagy méretben, illetve azt a lazaságot, amit előtte sikerült felvennem, méret változásától függetlenül is meg tudom-e tartani. Nem érdekelt semmi valóságos, csak szerettem volna az érzéssel és a gyorsasággal festeni, s közben lehetőleg minél kevesebbet töprengeni, gondolkodni. Néha túl sokáig habozni felette tönkrevág mindent, mert megengedem, hogy a kétely vezesse a kezem. Eszembe jut egy kedves barátnőm, (A.K.Linda) sokat emlegetett mondata, miszerint: „A gondolat megöli az érzést.” Persze ez itt inkább az aránybeli elcsúszásokra vonatkozik, az egyensúly felbillenéséről. Tudatosnak kell maradni, de rugalmasnak is. „ *A kínai tájképfestészet bizonyos fajtája megkívánja a gyorsaságot, a kép ugyanazzal a hirtelen kioldással születhet csak, ahogy az elrugaszkodó tigris áldozatára veti magát.*” (Henri Michaux: *Ideogrammák Kínában*, Bozóthegyi Kiadó, Budapest, 2010)

A Víz és villany témájában közel áll a tájképhez, de valójában sokkal távolabb áll attól. Egyrészt nem a tájképfestészetben megszokott 3-as mélységet alkalmaztam, ami abban az esetben reálisan egy tájra kellene, hogy emlékeztessen, másrészt csak két elemet választottam, melyeket egy kompozícióba helyeztem. A komponálásnál az egyensúly és egyfajta feszített rend volt a mércém. Egészen egyszerűen csak egy villanyoszlop és egy vízfelszín részletét

választottam. Többre nem vágytam, mivel sokszor kerülök abba a hibába, hogy túlzásokba esek, ez a jelenlegi munka is többszöri átgondolás és újragyakorlások után készült el. Előbb ugyanazt a képet több kisebb papírdarabon ábrázoltam, néhol kompozíciós változtatásokkal. A gyakorlat alatt nem egy monoton ismétlésre kell gondolni. Olyankor bár ugyanazon a képen dolgozom, ám nem szükséges az, hogy mindegyik teljesen ugyanaz legyen

A festés meglehetősen gyorsan zajlik le, bár van, mikor nem készül el azonnal. Így volt ez utóbbi esetben is. Néha szünetet kellett tartanom egyes fázisok közt.

Ahogy a villanypóznát és a víz felszínét megjelenítettem, láthatóvá válik az a fajta redukció, amelyet mindvégig megtartottam. Igaz, a benyomás természeti és valóságos élményeken alapulnak, de szándékomban viszont nem állt a realitást az ábrázolás során megtartani. Célom mindvégig az volt, hogy amit láttam, annak először le kell ülepednie, s amit feleslegesnek érzek s nem is marad meg emlékezetként, arra végül nincs is szükségem. Nem arra törekszem, hogy olyan vizet fessek, ami a valódival egyenértékű vagy naturális, s arra sem, hogy olyan oszlopot ábrázoljak, ami visszaadja a fa anyagának érzetét. Egyedül az emlék az, amit fontosnak tartok, amit megfestek, az csak emlékeztet. Ilyen az írás is. Mintha jelekből állna össze egy kompozíció, de ugyanakkor a gesztust, amivel felviszem a tust, az ottmarad. Ami felkerül a képre, azon utólag nem lehet változtatni. Festményemet mindvégig az határozta meg, hogy a kalligrafikusság, a természet iránti hűség és a pillanatnyi nyomhagyás hármasa megmaradjon.

A *Shodó*¹ nagy része betekintést nyújt a kalligráfia és több kalligráfus művészetébe. Három művészt találtam benne, kiket érdemesnek tartok példaként megemlíteni, ők: *Kógetsu Sógan*, *Yamaoka Tesshú*, *Nantenbo*.

¹ Gáncs Nikolasz: *Shodó az escet útja*. Szirokuma Kiadó, 2014

A kortársak között van egy művész, Fabienne Verdier.

Igazából nem hasonlóság miatt vagy, mert kapcsolódik az én művészetem az övéhez, de folyton eszembe jutnak a munkái. Amit ő csinál, az talán már egy másik véglet. Az ecset az ő esetében például nem egy a test által úgy uralt eszköz, ahogy az klasszikus értelemben a kalligráfiában megszokott. Hatalmas gépezetet irányít, az ecsetek nagyon lassan mozgathatóak, mégis a végeredmény könnyed, azt hinnénk, hogy viszonylag rövid idő alatt létrejöttek. Roberth Motherwell, Szabó Lajos és Nádler István is ugyanezt az egyéni vonalat képviseli.

Ahogy eddig, most is ugyanúgy a fekete tus és a fehér papír foglalkoztat s folytatom tovább azt az utat, amit eddig megtettem.